

Aan: Ministerie van Infrastructuur en
Waterstaat
Rijnstraat 8
Postbus 20901
T.a.v. [REDACTED]
E-mail: [REDACTED]

Uw brief van: 22 oktober 2020
Ons nummer: 2020004437
Datum: 1 december 2020 / - 2 DEC 2020
Betreft: Tweede consultatie wetwijziging
WedB, VROMBES en FinBES

Geachte mevrouw [REDACTED]

Op 21 oktober 2020 heeft u namens het ministerie van I&W een wetwijziging van de Wet elektriciteit en drinkwater BES (Wedb) ter consultatie aangeboden. Het betreft een wetsvoorstel waarin naast de Wedb ook de VROMBES en de FinBES worden aangepast en dat op 1 juli 2019 reeds uitgebreid is geconsulteerd. De huidige, nieuwe consultatie betreft enkel het nieuwe wijzigingsvoorstel van de Wedb en niet de wijziging in de andere twee wetten. Wij danken u voor het opnieuw betrekken bij dit voorstel en gaan in het hiernavolgende gaarne in op de voorgestelde wijziging.

In de eerste plaats verwijzen wij naar onze brief van 30 september 2019, waarin wij onze reactie op het wetsvoorstel kenbaar hebben gemaakt. Deze reactie zag volledig op de voorgenomen wijziging van de Wedb en de in deze brief uiteengezette reactie geldt nog steeds ten aanzien van het nu voorliggende voorstel.

Het bestuurscollege heeft in haar brief van 30 september 2019 aandacht gevraagd voor het belang van een goede, toegankelijke en betaalbare elektriciteit- en drinkwatervoorziening voor Caribisch Nederland, waarbij geldt dat voorzieningen voor eerste levensbehoeften voor alle burgers in ons land gelijkmatig toegankelijk dienen te zijn. Nu de tarieven in Caribisch Nederland aanzienlijk hoger zijn dan in de rest van Nederland is er geen sprake van gelijke voorwaarden. Er wordt niet gesolidariseerd, terwijl dat in Europees Nederland wel gebeurt. In de aangevulde toelichting wordt in paragraaf 2.1 aangestipt dat het voeren van een afwijkend drinkwaterbeleid voor Caribisch Nederland is toegestaan op grond van artikel 132a van de Grondwet en dat ook het gelijkheidsbeginsel onverkort van toepassing is.

[REDACTED]

Een uiteenzetting over de verschillen in dit beleid ontbreekt echter. Daarnaast wordt niet ingegaan op de vraag waarom de relatief hogere drinkwaterkosten voor burgers in Caribisch Nederland in het licht van het gelijkheidsbeginsel aanvaardbaar worden geacht. Wij verzoeken nogmaals hier in de toelichting aandacht aan te schenken, met name hoe de (ook inclusief subsidie) hogere prijs voor deze eerste levensbehoefte in Caribisch Nederland zich verhoudt tot het feit dat het gemiddelde inkomen in Caribisch Nederland beduidend lager is dan in Europees Nederland. Deze situatie resulteert er immers in dat deze eerste levensbehoefte voor burgers in Caribisch Nederland minder toegankelijk en minder betaalbaar is dan voor burgers in Europees Nederland.

Ten tweede wijzen wij er op dat er geen impactanalyse van de situatie na de invoering op 1 juli 2016 van de nieuwe wet heeft plaatsgevonden, noch van de situatie zoals die eruit zou zien na invoering van de beoogde wijzigingen. Een analyse is door het ministerie wel in het vooruitzicht gesteld toen het eerdere voorstel medio 2019 ter consultatie werd voorgelegd en verschillende partijen hebben hier om hebben verzocht. Een dergelijke gedegen analyse is noodzakelijk alvorens aan een wetswijziging te beginnen die een ingrijpend beleidsvoornemen betreft dat uitsluitend op de openbare lichamen van toepassing is en dat op ingrijpende wijze afwijkt van de regelgeving die van toepassing is in het Europese deel van Nederland. Naast consultatie van de openbare lichamen dienen deze immers gedurende het opstellen en wijzigen van het concept te worden meegenomen. Daarbij is het cruciaal dat de te verwachten gevolgen worden onderzocht en in kaart worden gebracht.

Wij sluiten ons aan bij de bijgevoegde reactie van het Water en Energiebedrijf Bonaire NV (WEB), de Kamer van Koophandel (KvK) en UNKOBON en verzoeken u alsnog een impactanalyse uit te voeren die naast de gevolgen voor de regeldruk ook in gaat op uitvoeringsaspecten en de financiële gevolgen.

In aansluiting hierop zij nog opgemerkt dat in paragraaf 2.6 van de toelichting wordt gesteld dat onderhavig voorstel voor wat betreft de gewijzigde artikelen in de Wedb geen financiële gevolgen met zich brengt. Wij verzoeken u dit nader toe te lichten, mede aan de hand van een vergelijking van de situatie voor en na de voorgenomen wijziging.

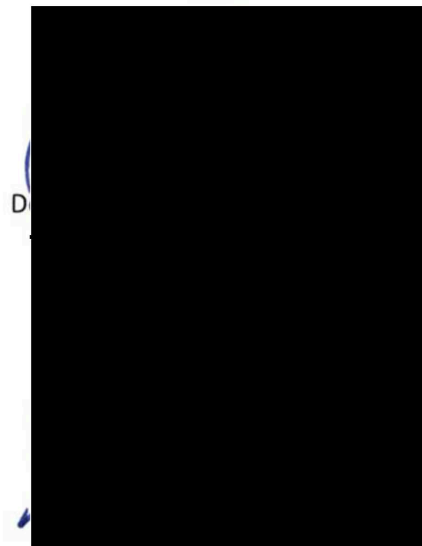
Wellicht wordt met deze zin in de toelichting bedoeld op het feit dat een mogelijke materiële wijziging in de tariefstructuur pas bij ministeriële regeling daadwerkelijk kan worden bewerkstelligd en dat mogelijke financiële gevolgen dus ook dan pas zullen optreden. Het is echter zeer de vraag of de essentie van de onderhavige materie en daarmee de financiële en de uitvoeringstechnische gevolgen, op het niveau van een ministeriële regeling thuis horen. Indien deze keuze alsnog wordt gemaakt, verzoeken wij u om in de toelichting bij dit wetsvoorstel uiteen te zetten waarom ervoor is gekozen deze wezenlijke aspecten naar het niveau van een ministeriële regeling te delegeren. Ook zouden wij het op prijs stellen als u meer zou kunnen toelichten op welke wijze u voornemens bent deze delegatie in te vullen. Bij daadwerkelijk opstellen van de regeling, verzoeken wij u het Openbaar Lichaam hier tijdig bij te betrekken.

Tot slot verwijzen wij u voor de meer technische details graag naar de reactie van WEB en sluiten wij ons op hoofdlijnen aan bij de bijgevoegde reacties van WEB, KvK, UNKOBON en de Centraal Dialoog. Wij zijn evenals deze partijen geen voorstander van een flexibilisering van de vaste gebruikstarieven door invoering van andere criteria dan aansluitcapaciteit omdat de verwachting is dat dit voor de distributeur moeilijk uitvoerbaar zal blijken en een herverdelingen van de kosten negatieve financiële gevolgen en maatschappelijke onrust met zich zal brengen.

Hoogachtend,

Het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire,

Bijlagen: Reactie op consultatie van WEB, KvK, UNKOBON en Centraal Dialoog.

Cc.:Directie WEB NV, R&O en JAZ.

WATER- EN
ENERGIEBEDRIJF
BONAIRE

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
t.a.v. Minister C. van Nieuwenhuizen
Postbus 20901
2500 XP Den Haag
Nederland

AK/av/bp
Ref.no. W2020/660

Kralendijk, 30 november 2020

Betreft: reactie op consultatie wetswijziging Wet elektriciteit en drinkwater BES

Geachte mevrouw Van Nieuwenhuizen,

Op 21 oktober 2020 heeft u een voorgenomen wijziging van de Wet elektriciteit en drinkwater BES ter consultatie aangeboden. Deze voorgenomen wijziging betreft een aanpassing ten opzichte van een eerder voorgenomen wijziging welke op 1 juli 2019 ter consultatie werd aangeboden.

Voor wat betreft de voorgenomen wijzigingen in de wetten de Warenwet BES, de Wet VROM BES en de Wet FINBES geeft u bij de voorliggende consultatie aan dat er geen aanpassingen zijn opgetreden ten opzichte van de eerder geconsulteerde versie. Als gevolg hiervan kunnen partijen nu alleen reageren op de voorgestelde wijziging aan de Wet elektriciteit en drinkwater BES ("BES Wet").

Met dit schrijven treft u de reactie van Water- en Energiebedrijf Bonaire N.V. ("WEB") aan. Deze reactie borduurt voort op onze reactie van 30 september 2019 op de voorgaande consultatie waarvan de standpunten en overwegingen ongewijzigd zijn (zoals bijvoorbeeld betaalbaarheid en subsidiering).

Onze reactie is als volgt opgebouwd:

- Onderdeel 1: Vast gebruikstarief
- Onderdeel 2: Aansluittarief
- Onderdeel 3: Aanwijzingsbevoegdheid
- Onderdeel 4: Voorraad drinkwater
- Onderdeel 5: Missende punten
 - KCD voor producenten
 - Mogelijkheid tot hogere frequentie aanpassing variabel gebruikstarief

Onderdeel 1: Vast gebruikstarief

Inleiding

Bij de consultatie in 2019 stond voor wat betreft de tarieven drinkwater een herintroductie van de zogenaamde progressieve tariefstructuur centraal. Deze tariefstructuur (gekenmerkt door een relatief laag vast tarief per maand in combinatie

Ref.no. W2020/660

Datum: 30 november 2020

met een progressief oplopend variabel tarief (per m³) afhankelijk van het afgenomen volume) werd gehanteerd op het eiland totdat deze werd vervangen door een nieuwe structuur op grond van de nieuwe wet, die per 1 april 2018 in werking is getreden. Deze nieuwe structuur wordt gekenmerkt door een vast gebruikstarief (gebaseerd op capaciteit) en een variabel gebruikstarief (per m³) (voor alle afnemers gelijk) voor het gebruikte water.

Voor deze vorige voorgenomen wijziging bleek in de consultatieronde van 2019, waarin diverse partijen reageerden, weinig draagvlak te zijn.

Zo werd er in de reacties gevraagd naar een gedegen impact analyse naar de gevolgen van een wetswijziging met deze strekking. Daarnaast vreest men voor een verschuiving van kosten tussen afnemers, met een ongewenste stijging voor een gedeelte van de afnemers tot gevolg. Ook zijn er twijfels of een tariefstelsel met differentiërende factoren op basis van volume beter zou kunnen bijdragen aan de gewenste betaalbaarheid van de tarieven. Het is bijvoorbeeld niet ongebruikelijk dat juist vanwege armoede gezinnen in één huis blijven wonen (met relatief hoog verbruik per aansluiting als gevolg) en omgekeerd geldt dat er vakantiehuizen zijn met alleen waterverbruik in de maanden van bezetting (in de maanden van geen bezetting relatief laag verbruik per aansluiting). Ook zijn administratieve uitdagingen benoemd zoals verrekening van lekkage (wat een zeer hoog verbruik in een maand kan betekenen) en verschillen op de dag dat de meter wordt opgenomen benoemd (waardoor de opnamedag van invloed kan worden op het van toepassing zijnde tarief).

U geeft aan dat het aangepaste en nu geconsulteerde voorstel erop gericht is de vigerende bepalingen over tarieven van kracht te laten blijven, omdat de eerder voorgestelde herinvoering van het capaciteitstarief tot hogere kosten voor de drinkwatervoorziening zou leiden en dat effect heeft op de lage inkomens.

Ten eerste merken wij hierbij op dat de hierbij gekozen term "herinvoering van het capaciteitstarief" naar onze mening wat ongelukkig gekozen is. Wij vermoeden dat u in plaats van herinvoering van het capaciteitstarief bedoelt de herintroductie van het progressieve tariefstelsel drinkwater. Dit is verwarrend omdat het progressieve tariefstelsel juist niet werd gebaseerd op capaciteit. Deze werd immers gebaseerd op staffels gebaseerd op volume (m³). Het huidige tariefstelsel daarentegen is juist wel gebaseerd op capaciteit. De grootte van de aansluiting is thans juist een onderscheidende factor (tariefdrager) voor wat betreft de tarieven.

Ten tweede merken wij op dat u over het vast gebruikstarief stelt dat hoe het in onderhavig voorstel wordt geregeld, er enkel sprake is van een verduidelijking van de bestaande wetgeving hetgeen suggereert dat er geen materieel effect is. In de

Ref.no. W2020/660

Datum: 30 november 2020

toelichting op onderhavig voorstel merkt u bovendien op pagina 4 op dat de gewijzigde bepaling geen financiële gevolgen hebben.

Dit is niet juist. Wij zien in de beoogde wijzigingen ten opzichte van de huidige situatie juist wel verstrekkende gevolgen. Ten eerste voor de uitvoerbaarheid en administratieve lasten voor het distributiebedrijf en ten tweede voor de afnemers (waaronder ook de afnemers met lage inkomens).

Er is wel degelijk sprake van een majeure wijziging

We vergelijken hiertoe de huidige situatie met de voorgestelde situatie.

Huidige situatie vast gebruikstarief

In de huidige situatie bepaalt ACM de maximaal te hanteren tarieven per capaciteitscategorie, in casu voor de categorieën ½", ¾", 1", 2" en 4". Verreweg de meeste afnemers zijn hierbij ingedeeld in de categorie ½". Voor 2020 heeft ACM een vast gebruikstarief vastgesteld van 45,65 USD per maand voor de categorie ½".

Vervolgens stelt I&W een subsidie ter beschikking om binnen deze categorie het uiteindelijke tarief te matigen tot 7,08 USD per maand. Het verschil tussen het maximaal vastgestelde tarief en het uiteindelijk vastgestelde tarief, USD 38,57, geldt als korting op het maximaal vastgestelde tarief. Omdat de capaciteit van iedere aansluiting bij WEB bekend is, kan WEB deze tariefstructuur vervolgens in praktijk brengen.

Situatie op basis van de voorgenomen wetswijziging

Door de voorgenomen wijziging verdwijnt de capaciteit van de aansluiting als (verplichte) onderscheidende factor. In plaats hiervan kan de Minister categorieën (en daarmee andere onderscheidende factoren) vaststellen. Voor bepaalde categorieën zou dan een lager vast gebruikstarief kunnen worden vastgesteld op grond van de voorgenomen wijziging van artikel 3.16 lid 4. Dit houdt vervolgens ook in dat voor bepaalde categorieën een hoger vast gebruikstarief kan worden vastgesteld. Het begrip hoger of lager kan alleen slaan op de verhoudingen tussen de categorieën, het heeft na deze wetswijziging namelijk geen relatie meer met tarieven gebaseerd op capaciteit.

Hoe de categorieën exact eruit gaan zien, is nog ter uitwerking ¹ via een regeling. In de Memorie van Toelichting wordt hier en daar gehint op een verdeling op basis van volume (m³), derhalve nemen we in het navolgende - om aan te tonen dat hier wel degelijk sprake is van een majeure wijziging - een verdeling op basis van volume als voorbeeld.

¹ De Minister zou zelfs na de wijziging de bestaande indeling op basis van capaciteit in stand kunnen laten

Ref.no. W2020/660

Datum: 30 november 2020

ACM stelt maximaal te hanteren vast gebruikstarief vast:

- Categorie tot 8 m³ per maand: Tarief X USD per maand
- Categorie vanaf 8 m³ tot 12 m³ per maand: Tarief Y USD per maand
- Categorie vanaf 12 m³ per maand: Tarief Z USD per maand.

ACM stelt dit vast als maximale tarieven voor subsidie (en de distributeur verwerkt vervolgens de subsidie) of als maximale tarieven na subsidie. In dit laatste geval dient alvorens ACM de tarieven vaststelt voor een tarievenjaar ook de subsidie te zijn vastgesteld voor dat tarievenjaar. Dit laatste blijkt in de praktijk niet haalbaar, daar gaan we verder in deze reactie op in.

Een en ander is afhankelijk van de door de Minister gekozen categorieën, de verhoudingen tussen de categorieën en de hoogte van de subsidiering maar het wordt mogelijk dat door deze uitwerking klanten met een relatief hoog verbruik een substantieel hogere rekening zullen krijgen dan op basis van de huidige tariefstructuur. Hierbij kan er zelfs sprake zijn van een hoger vast gebruikstarief dan thans op basis van de huidige tariefstructuur door ACM wordt vastgesteld als maximaal tarief (het huidige maximale tarief van USD 45,65 per maand). Doordat er geen bovengrens meer geldt voor het tarief - zoals in de huidige situatie op basis van capaciteit - kan dit tarief in theorie een veelvoud worden ten opzichte van de huidige situatie.

Hoe het ook zij, door de wetwijziging kan er een significante herverdeling plaatsvinden van kosten tussen de afnemers. Nog los van de vraag of dit een gewenste oplossing is (daar komen we later in deze reactie op terug) betreft dit wel degelijk een materiële wetwijziging.

Naar onze mening is er dan ook wel degelijk sprake van een majeure wijziging ten opzichte van de huidige situatie. Hier komt bij dat de voorliggende tekstuele wijziging naar onze mening onnodig ruim is opgeschreven met als risico dat de oplossing het doel voorbijschiet. Hieronder doen wij een voorstel tot een tekstuele verbetering van de wijziging. Alvorens dat te doen gaan wij in op de algehele wenselijkheid van een wijziging op dit gebied.

Wenselijkheid van de wijziging

Het is de vraag of het überhaupt nog gewenst is een dergelijke wijziging door te voeren. Uit de reacties van de consultaties valt af te leiden dat er weinig draagvlak is voor een stelsel waarbij een bepaalde categorie (nog) meer wordt ontzien door de rekening voor een andere categorie te verhogen. Dit is echter wel de essentie van het voorliggende voorstel waarbij een voor een bepaalde (nader te definiëren) categorie een lager tarief kan worden vastgesteld met als logisch gevolg een

Ref.no. W2020/660

Datum: 30 november 2020

verhoging voor de andere categorie. Daar waar het in de vorige fase met name ging om een weerstand tegen de voorgenomen differentiatie in het variabel gebruikstarief kunnen wij ons voorstellen dat als het gaat om vergelijkbare problematiek, maar dan bij het vast gebruikstarief dat deze weerstand identiek is.

Uit de reacties blijkt ook dat de kosten voor drinkwater voor essentiële economieën (hotels, landbouw, etc.) reeds dusdanig hoog zijn dat dat er gewoonweg geen ruimte is voor verdere verhoging. Men heeft juist een oproep gedaan tot verlaging van het tarief. Het nu voorliggende voorstel zal logischerwijs leiden tot een verhoging van de kosten voor deze groep afnemers.

Hierbij geldt ook nog dat de aankomende heffing voor afvalwater tot kostenverhogingen zal leiden bij de afnemers.

Daarnaast is er voortschrijdend inzicht welke voortvloeiën uit diverse onderzoeken met betrekking tot armoedebestrijding. Daar waar in het begin wellicht nog werd gedacht aan volume als betere differentiërende factor, is steeds meer het besef gekomen dat dit niet per se tot een betere verdeling zal leiden. De voorbeelden van de uit armoede bij elkaar blijven wonende families (met als gevolg hiervan relatief hoog verbruik) en het vakantiehuis (met relatief laag verbruik als de familie er niet is) daartegenover zijn reeds genoemd.

Ook zijn er praktische uitdagingen in het geval volume een onderscheidende factor zou worden voor het bepalen welk vast gebruikstarief per maand van toepassing is:

- Bij het vaststellen van de tarieven voor het jaar X dient een hele goede schatting aanwezig te zijn van de verwachte aantallen in de categorieën. De aantallen op basis van aansluitcapaciteit zijn relatief goed te schatten, klanten switchen periodiek normaliter niet van aansluitcapaciteit. Bij categorieën op basis van volume ligt dit wezenlijk anders, dit is lastiger te schatten. Naast normale fluctuaties in verbruik wordt dit dan ook veroorzaakt door potentiële gedragsverandering in het geval volume (m³) een basis wordt voor een vast gebruikstarief. Hierdoor ontstaat er een risico dat de dekking voor de kosten (de omzet op basis van de tarieven) uit de pas gaat lopen met de kosten zelf.
- Als er bij een afnemer sprake is van lekverlies dan is dit op basis van de huidige tariefstructuur al lastig de vaak hoogopgelopen kostenpost te verhalen bij de afnemer. In een stelsel waarbij het volume ook tot een hoger vast gebruikstarief zou moeten leiden wordt dit probleem onnodig verergerd.
- Het verbruik wordt bepaald aan de hand van de maandelijkse meteropname. Het verbruik bepaalt vervolgens welk vast gebruikstarief van toepassing is. Dit zou alleen goed kunnen werken als de meteropname bij een afnemer iedere maand op exact dezelfde dag zou zijn (bijvoorbeeld iedere 15e van de maand). Als dit niet het

Ref.no. W2020/660

Datum: 30 november 2020

geval is dan zou bijvoorbeeld een latere opname met hoger verbruik als gevolg in die maand net kunnen betekenen dat een hogere categorie van toepassing wordt. Dit leidt vervolgens tot vervelende discussies met klanten. WEB kan namelijk niet garanderen dat altijd op dezelfde dag de meter wordt opgenomen. Dit reeds al om de eenvoudige reden dat in het weekend de meters niet worden opgenomen.

- Nog los van het feit dat er nog gecontroleerd dient te worden of het factureringssysteem überhaupt een verdeling aan kan op basis van volume geldt het volgende. Bovenstaande punten zijn allemaal nog gebaseerd op een verdeling naar kosten per maand op basis van volume. In de administratie zijn elementen als volume en capaciteit aanwezig. Voor ieder andere vorm van categorisering (zoals bijvoorbeeld bedrijf of particulier) geldt dat hiervoor niet de gegevens aanwezig zijn bij WEB. Om een onuitvoerbaar systeem te voorkomen dient de keuze van de Minister tot categorieën dan ook in lijn te zijn met hetgeen in de praktijk mogelijk is.

- Naast levering van drinkwater via het distributienet is er ook sprake van levering van drinkwater via de watertruck (een tarief gebaseerd op m³) op grond van artikel 3.18 van de BES Wet. Nog los van het feit dat differentiatie in dit tarief in de praktijk nauwelijks uit te voeren is kan er in het geval er wel differentiatie komt in het tarief voor levering via het distributienet een situatie ontstaan waarbij bepaalde klanten willen overstappen naar levering via de watertruck. Voor bepaalde klanten kan alsdan namelijk levering via de watertruck substantieel goedkoper worden dan levering via het distributienet. Er is dan een totaal niet uitlegbare situatie ontstaan waarbij voor klanten waar het bedrijfseconomisch niet verantwoord is een aansluiting op het distributienet te realiseren (en daardoor drinkwater geleverd krijgen met de watertruck) geldt dat zij substantieel lagere kosten per maand ervaren dan een klant met wel een aansluiting op het drinkwaternet.

Alles overziend kunnen wij ons voorstellen dat het behouden van de huidige situatie voor wat betreft het vast gebruikstarief prevaleert boven het aanpassen van de wet op dit punt. De huidige situatie waarbij een generieke korting geldt binnen de categorie (gebaseerd op capaciteit) is praktisch uitvoerbaar en waarbij naarmate de tijd is gevorderd sinds 1 april 2018 een soort van gewenning is opgetreden. Het is de vraag of een andere verdeling van de kosten en/of subsidie de betaalbaarheid voor de afnemers verbetert. Dit kan wellicht beter bereikt worden door flankerend beleid in combinatie met de generieke toepassing van de subsidie (zoals ook beschreven in onze reactie van 30 september 2019).

Voorstel tot verbetering teksten (wets technisch)

Voor het geval u, ondanks bovenstaande bedenkingen, via deze wetswijziging toch een bepaalde mate mogelijkheid tot flexibiliteit in de wet wenst te zetten om deze wanneer daar ooit aanleiding toe is, te benutten (zonder alsdan de wet te hoeven aanpassen) dan verzoeken wij u met klem deze wijziging dusdanig te construeren dat dit op een juiste wijze is afgedekt.

Ref.no. W2020/660

Datum: 30 november 2020

De discussie van destijds (waar de nu voorliggende wijziging een gevolg van is) ging destijds om de verdeling van de subsidie binnen de categorie met een aansluitgrootte van ½ inch. ACM had voor deze categorie het maximaal te hanteren tarief vastgesteld. Uw ministerie was vervolgens van mening dat bij de verdeling van de subsidie - of te wel het toekennen van korting ten opzichte van het door ACM vastgestelde tarief - onderverdeling mogelijk was naar volume zodat niet iedereen in de categorie dezelfde korting zou krijgen. Hierdoor zouden klanten met minder volume wat meer korting moeten kunnen krijgen dan klanten met een wat hoger volume. De bovengrens zou daarbij voor iedere subcategorie worden bepaald door het door ACM vastgestelde tarief. ACM was echter van mening dat het vormen van dergelijke subcategorieën binnen een categorie niet mogelijk zou zijn op grond van de wetgeving. Als gevolg hiervan is de korting op grond van de subsidie voor iedere afnemer binnen een capaciteitscategorie gelijkgesteld. Als wij de intenties zoals beschreven in de Memorie van Toelichting bij de wetswijziging goed begrijpen is het de bedoeling het vraagstuk dat destijds speelde tussen het Ministerie en ACM op te lossen, niets meer en niet minder.

De voorgestelde wijziging gaat echter veel verder dan deze problematiek en schiet daarmee het doel voorbij. Doordat de wijziging uitgaat van het loslaten van capaciteit als onderscheidende factor, verdwijnt vervolgens - waarschijnlijk onbedoeld - een tarief gebaseerd op capaciteit als bovengrens. Door het ontbreken van een dergelijke bovengrens kan er een situatie ontstaan waarbij afnemers kunnen worden geconfronteerd met een significant hogere rekening, zelfs tot (ver) boven het thans door ACM vastgestelde maximale tarief.

Het is naar onze mening vrij eenvoudig de wetswijziging voor het vast gebruikstarief terug te brengen naar dat vraagstuk waar het destijds om ging en tegelijkertijd de bescherming door een bovengrens gebaseerd op capaciteit te respecteren. Het ging immers om een verdeling binnen de capaciteitscategorie en niet om de categorie zelf.

Tegelijkertijd kan hiermee de wet dichter bij de praktijk worden gebracht. Zoals hierboven eerder aangeven, houdt ACM bij haar vaststelling van de tarieven geen rekening met de subsidie die jaarlijks wordt verleend voor de verlaging van de tarieven. Dit is in de praktijk namelijk niet haalbaar omdat op het moment dat ACM de tarieven vaststelt de subsidie nog niet is vastgesteld. Daarnaast kunnen er bij een subsidie voorwaarden gelden die niet zijn opgenomen in het methodebesluit van ACM. In de praktijk blijkt wel al enige tijd het volgende model werkbaar:

- ACM stelt de op kosten gebaseerde maximale tarieven;
- Het Ministerie stelt de subsidie vast;
- De distributeur zet de subsidie om in korting ten opzichte van de door ACM vastgestelde tarieven;

Ref.no. W2020/660

Datum: 30 november 2020

- De distributeur legt na afloop van het jaar verantwoording af over de verleende korting ten opzichte van de ontvangen subsidie.

Dit geheel kan wettelijk bereikt worden met de wijzigingen als volgt ten opzichte van de huidige wet:

- Uit artikel 3.14 lid 4 de zinssnede "en met inachtneming van de subsidie, bedoeld in artikel 5.1." schrappen. (*)

- Aan artikel 3.16 toevoegen lid 6²:

"De distributeur stelt het uiteindelijke vast gebruikstarief vast op basis van de op grond van voorgaande artikelen door ACM vastgestelde maximale tarieven en met inachtneming van de subsidie, bedoeld in artikel 5.1. De subsidie wordt hierbij verwerkt tot kortingen ten opzichte van de door ACM vastgestelde maximaal te hanteren tarieven. Bij deze verwerking is het mogelijk subcategorieën op basis van volume binnen een categorie aan te brengen voor afnemers door de distributeur waarbij geldt dat deze subcategorieën alsdan door Onze Minister worden vastgesteld via een regeling en waarbij geldt dat voor iedere subcategorie het tarief is begrensd door het door ACM bepaalde tarief voor de categorie.

Deze wijziging kan voor zowel drinkwater als elektriciteit gelden. Na deze wijziging is bereikt dat de subsidieverwerking beter aansluit bij de praktijk en dat er bij drinkwater eventueel (na vaststelling van een regeling) een sub-categorisering kan plaatsvinden zoals uw Ministerie graag wilde zien in 2018. Door de opname van de zinssnede "op basis van volume" wordt bereikt dat er geen tariefstructuur kan ontstaan die in de praktijk niet uitgevoerd kan worden. De distributeur heeft immers met betrekking tot de aansluiting geen andere factoren in haar systeem dan 1) de capaciteit van de aansluiting en 2) het volume dat op de aansluiting wordt opgenomen.

(*) Voor wat betreft eventuele andersoortige subsidies dan de jaarlijkse subsidies voor verlaging van de tarieven (zoals bijvoorbeeld investeringssubsidies) zou eventueel in de Memorie van Toelichting iets opgenomen kunnen worden waaruit duidelijk wordt dat deze worden gerekend tot de investeringen respectievelijk kosten op grond waarvan ACM de tarieven vaststelt.

Door het op deze manier op te schrijven wordt tevens bereikt dat in het geval de Minister geen regeling hiertoe vaststelt de huidige praktijk ongewijzigd blijft.

Impact analyse

Het indelen in (sub)categorieën en de wijze waarop, wordt gedelegeerd naar een ministeriële regeling. Nog los van de vraag of deze materie zich überhaupt wel leent voor een ministeriële regeling (de gevolgen van de keuzes aldaar kunnen

² Alternatief ten opzichte van opnemen in de Wet kan verwerking in de Memorie van Toelichting zijn

Ref.no. W2020/660

Datum: 30 november 2020

verstrekking dient dit alsdan uitermate zorgvuldig te gebeuren met oog voor alle mogelijke gevolgen. Deze uitwerking zal geen sinecure zijn.

Zoals hierboven reeds uiteengezet, is er ook bij dit gewijzigde voorstel sprake van een ingrijpende verandering ten opzichte van de huidige situatie. Indien er met de ministeriële regeling andere categorieën worden aangewezen dan thans het geval, betekent dit onvermijdelijk dat er verschillen zullen ontstaan in de tarieven die mensen nu betalen en wat ze straks zullen betalen voor een basisbehoefte.

Dit betekent ook dat het voor WEB niet mogelijk is op dit onderdeel inhoudelijk te reageren, want de factoren die voor de categorieën zullen worden gebruikt, zijn thans niet bekend.

In de loop der tijd hebben we diverse keren aangedrongen op het belang van een impact analyse. Dit om te voorkomen dat er wederom keuzes worden gemaakt die onbedoelde effecten geven.

Nu de uitwerking wordt verschoven naar nog op te stellen documentatie verzoeken wij u om bij deze uitwerking in een zo vroeg als mogelijk stadium te starten met de impact analyse. Bij deze uitwerking dienen naar onze mening partijen zoals WEB en OLB volledig betrokken te worden. Enerzijds voor noodzakelijk informatie en anderzijds voor het overzien van de gevolgen van een uitwerking.

Resume

Het is wat ons betreft de vraag of een wijziging waarbij een oplossing wordt gezocht in differentiatie van een tarief voor Bonaire nog wenselijk is. Er is inmiddels gewenning aan het huidige systeem opgetreden en daarnaast is er voortschrijdend inzicht.

Voor het geval uw Ministerie de voorkeur geeft de wet te wijzigen om in ieder geval een bepaalde flexibiliteit in te bouwen hebben wij een suggestie gedaan voor een - naar onze mening - betere verwerking in de wet. Wij kunnen ons vervolgens voorstellen dat na deze wijziging uw Ministerie pas gebruik zal maken van de bevoegdheid als daar daadwerkelijk aanleiding toe is. Tot dat moment kan de huidige situatie in stand blijven waarbij de tarieven gebaseerd zijn op de capaciteit van de aansluiting. Bij een wijziging van die situatie alsdan is eerst een impact analyse noodzakelijk (gevolgen voor afnemers maar ook praktische uitvoerbaarheid) waar wij dan graag onze medewerking aan verlenen.

Onderdeel 2: Aansluittarief

De restitutie bepaling (artikel 3.15 vierde lid) heeft enige voorgeschiedenis. Wij hebben een aantal maal aandacht hiervoor gevraagd omdat dit artikel geen verdere

Ref.no. W2020/660

Datum: 30 november 2020

verduidelijking kent (zoals bijvoorbeeld in Europees Nederland is uitgewerkt via de Tarieven Code elektriciteit). Het geheel verwijderen van het artikel biedt zeker een bepaalde duidelijkheid. Wij kunnen ons echter voorstellen dat dit tot weerstand kan leiden bij andere belanghebbenden.

Inmiddels zijn wij vergevorderd met het zelfstandig uitwerken van het aansluitbeleid. Momenteel zijn wij in de fase dat deze wordt besproken met belanghebbende partijen. In dit aansluitbeleid hebben wij de restitutie bepaling verder uitgewerkt waarmee wij feitelijk zelf de onduidelijkheid hebben opgelost tot een uitvoerbaar beleid.

Het belang tot verdere verduidelijking vanuit de wetgever en/of verwijderen van het betreffende artikel is daarmee zo sterk gereduceerd dat het artikel wat ons betreft niet verwijderd hoeft te worden.

Onderdeel 3: Bevoegdheid aanwijzing

Bij de vorige consultatie gaven wij reeds aan dat de werking van toenmalig voorgestelde artikel 3.20 niet duidelijk was. Dezelfde passage wordt nu opnieuw voorgelegd, thans onder artikel 3.19. De werking is nog steeds niet duidelijk. De tekst luidt als volgt:

- Indien niet wordt voldaan aan het bepaalde bij of krachtens deze paragraaf met betrekking tot de tarieven voor drinkwater kan Onze Minister van Infrastructuur en Waterstaat een aanwijzing geven aan de distributeur. Bij de aanwijzing wordt aangegeven op welke gronden niet wordt voldaan aan het bepaalde bij of krachtens deze paragraaf en welke wijzigingen met het oog daarop in het tarief of de tarieven vereist zijn. Bij de aanwijzing wordt een termijn gesteld waarbinnen aan de aanwijzing voldaan moet worden.

Hier lijkt te worden vastgelegd dat wanneer alle tarieven zijn vastgesteld op basis van categorieën zoals vastgesteld door De Minister, inclusief vaststelling door ACM en gehonoreerde subsidieaanvraag de Minister alsnog vindt dat de betaalbaarheid onvoldoende is geborgd, dat er een aanwijzing gegeven kan worden om een verdere korting te verstrekken. De vraag is dan hoe de minderopbrengsten hiervan verhaald kunnen worden. Wordt hiervoor alsdan een additionele subsidie verleend?

Zoals ook in vorige reactie (30 september 2019) nadrukkelijk werd uitgeschreven is de betaalbaarheid van de tarieven onvermijdelijk gekoppeld aan de subsidie. In het geval de subsidie niet toereikend is om de betaalbaarheid te garanderen dan zou het niet WEB moeten zijn om hier het financieel nadeel van te dragen. In dat geval zou WEB namelijk onvoldoende inkomsten genereren en is goed financieel beheer, wat ook in de wet wordt benadrukt, niet meer mogelijk. In een dergelijk geval dat dit

Ref.no. W2020/660

Datum: 30 november 2020

artikel in werking zou treden zou hieraan een aanvullende subsidie gekoppeld dienen te zijn.

Onderdeel 4: Voorraad drinkwater

Met de wijziging wordt de huidige verplichting om een voorraad drinkwater van ten minste zeven aaneengesloten kalenderdagen aan te houden (artikel 3.5 lid 1, sub f) verwijderd. Deze wijziging is correct omdat de huidige verplichting zou leiden tot inefficiënte kosten.

Hiervoor in de plaats wordt een nieuwe verplichting voorgesteld waarbij het uitgangpunt is om binnen 24 uur een hoeveelheid drinkwater te kunnen leveren die ten minste 75% bedraagt van een kalenderdag waarop de vraag naar drinkwater het hoogste is.

Alhoewel wij geen problemen zien in de uitvoering van dit artikel vragen wij ons af of een dergelijke verankering in de wet met 'harde' waarden handig is. Het risico is namelijk dat een andere oplossing die wellicht efficiënter tot het doel - het leveren van drinkwater bij calamiteiten - leidt, hiermee wordt uitgesloten. Juist omdat de situatie met Nederland, maar ook tussen de eilanden onderling zo verschillend is. In de praktijk hebben wij dit vraagstuk uitvoerig uitgewerkt in het KCD en waarop ILT een toetsing heeft gedaan. Onderdeel hiervan betreft een de constructie van een nieuwe watertank bij Seru Largo die medio 2021 zal worden opgeleverd.

Wij geven u in overweging in de wet te regelen dat een distributeur een ordentelijk calamiteitenbeleid dient te organiseren en dit te beschrijven in het KCD (en daarmee conform de gangbare praktijk).

Onderdeel 5: missende punten

KCD voor producenten

Met referentie aan onze vorige reactie (30 september 2019) merken wij nu korthedshalve op dat wij nog steeds van mening zijn dat de situatie ernstig verbeterd zou worden als ook de producenten wettelijk verplicht zouden worden een KCD op te stellen. De producent is Contour Global Bonaire N.V. Dit is een commercieel bedrijf die echter wel de voordelen heeft van een monopolist met zekerheid van inkomsten maar waarbij zij niet wordt afgerekend op een eventueel niet optimale operatie (met mogelijk onvoldoende borging van goede kwaliteit en betrouwbare levering aan een distributeur overeenkomstig artikel 2.3 BES Wet). Juist daarom is het van belang dat zowel de distributeur als ook de toezichthouder ILT, de wetgever voldoende controle uitoefent op de operatie. Wij verzoeken u deze plicht alsnog mee te nemen bij de wetswijziging.

WATER- EN
ENERGIEBEDRIJF
BONAIRE

Ref.no. W2020/660

Datum: 30 november 2020

Hogere frequentie aanpassing variabel gebruikstarief

Ook voor dit punt refereren wij aan onze vorige reactie alwaar dit onder de titel "frequentie doorberekening brandstofkosten" werd uitgewerkt. Op grond van de wet kan het variabel gebruikstarief vastgesteld worden per 1 januari en aangepast per 1 juli. Omdat de brandstofkosten ernstig kunnen variëren per maand past hierbij naar onze mening een meer flexibele wetgeving op grond waarvan in ieder geval de mogelijkheid er is om dit tarief frequenter aan te passen.

Als gevolg van wijzigingen in brandstofsamenstelling bevinden wij ons toevallig in een jaar waarbij wij waarschijnlijk graag gebruik hadden gemaakt van een mogelijkheid om eerder en vaker het variabel gebruikstarief elektriciteit aan te passen (bijvoorbeeld per kwartaal). Daarmee hadden de tarieven eerder de ontwikkelingen kunnen volgen met ook minder schoksgewijze sprongen in de tarieven voor afnemers.

Wij verzoeken u dit alsnog op te nemen bij de definitieve wetgeving.

Dit kan als volgt door aanpassing van het voorgestelde artikel 3.14 lid 8:

- 8. In afwijking van het eerste lid kan het variabele gebruikstarief tussentijds ~~eenmaal~~ periodiek opnieuw worden vastgesteld

De distributeur kan dan vervolgens met ACM de frequentie vaststellen.

Afsluitend

Wij vertrouwen erop dat wij met deze reactie bruikbare input hebben geleverd om tot een verbetering van het wetsvoorstel te komen. Uiteraard zijn wij te allen tijde bereid tot nadere toelichting indien gewenst. Daarnaast worden we graag betrokken bij de nadere uitwerking van deze wetgeving. Dit temeer omdat juist deze nadere uitwerking maatgevend is voor de effecten op het niveau van de afnemers.

Hoogachtend,
WATER- EN ENERGIEBEDRIJF BONAIRE N.V.

A. Koolman BS, MS
Algemeen Directeur

Adres Postbus 226, Bonaire CN
Bank MCB Bonaire # 406.104.07
Email Secretariaat@unkobon.org
Website www.unkobon.org
Facebook www.facebook.com/unkobon

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Betreft: reactie op consultatie wetswijziging Wet elektriciteit en drinkwater BES 2020

Kralendijk, 25 november 2020

L.S.

Via de krant vernamen wij dat op 21 oktober 2020 een voorgenomen wijziging van de Wet elektriciteit en drinkwater BES (Wedb) ter consultatie is aangeboden. Deze brief bevat de reactie van Unkobon, de consumentenbond van Bonaire.

In 2019 heeft Unkobon tweemaal een uitgebreide zienswijze ingediend bij de (informele en formele) consultaties van de wetswijzigingen Wet elektriciteit en drinkwater BES. De standpunten en motiveringen daarvan die wij in de eerdere consultaties hebben verwoord zijn nog onverkort van kracht. Met name wijzen wij op ons pleidooi om, voorafgaand aan wetswijzigingen, altijd een impactanalyse te laten verrichten zodat kan worden voorkomen dat ongewenste effecten optreden die achteraf moeten worden gecorrigeerd.

In voorgaande reacties hebben wij onderbouwd aangegeven wat het belangrijkste ongewenste effect is van de invoering van de huidige Wet elektriciteit en drinkwater BES: de onvoldoende betaalbaarheid van elektriciteit en drinkwater voor kwetsbare groepen. Dit probleem wordt in het huidige voorstel niet opgelost.

In de memorie van toelichting bij het huidige wijzigingsvoorstel wordt ten onrechte de indruk gewekt dat de vigerende tariefstructuur ongewijzigd blijft. Ten onrechte, omdat vervolgens onder het mom van "het verbeteren van de sturings- en interventiemogelijkheden voor de minister van Infrastructuur en Waterstaat" de deur wordt geopend voor een structurele wijziging van het vast gebruikstarief voor drinkwater. Een wijziging die leidt tot grote maatschappelijke onzekerheid omdat de (koopkracht)gevolgen voor nog te definiëren categorieën afnemers volledig afhankelijk zijn van een onzekere toekomstige invulling van deze wijziging via lagere regelgeving. Deze structurele wijziging zal overigens nauwelijks verbetering brengen in de betaalbaarheid van drinkwater voor veel zwakkeren in de samenleving. Het is zelfs niet onmogelijk dat de betaalbaarheid voor bepaalde groepen achteruit zal gaan.

In het vervolg van deze brief werken wij onze reactie nader uit.

Impactanalyse

Bij de eerdere consultaties in 2019 heeft Unkobon erop gewezen dat er zowel vooraf als achteraf nimmer een gedegen analyse heeft plaatsgevonden van de impact die de Wedb na invoering op Bonaire zou hebben c.q. heeft gehad.

In verband met ongewenste gevolgen die de Wedb achteraf bleek te hebben voor de lagere inkomensgroepen, heeft Unkobon aangedrongen om, voorafgaand aan het wijzigen van de Wet, een gedegen impactanalyse te doen naar de gevolgen van zowel de huidige Wet als van eventuele voorgenomen wijzigingen. Tijdens een consultatiesessie die op 16 september 2019 op Bonaire plaatsvond, meldden de vertegenwoordigers van het ministerie van I&W dat men bezig was met de voorbereiding van een impactanalyse. Een jaar later is daarvan in

het huidige wetsvoorstel helaas niets terug te vinden. Het ontbreken van een impactanalyse heeft geleid tot een probleemstelling, waarin de olifant in de kamer, de onbetaalbaarheid van elektriciteit en drinkwater voor grote groepen huishoudens op Bonaire, over het hoofd is gezien. Wederom dringen wij aan op een gedegen impactanalyse alvorens te komen met voorstellen tot wijziging van de wet.

Wat is het probleem

De beleidsdoelen voor de drinkwatervoorziening zijn in Europees en Caribisch Nederland hetzelfde: een betrouwbare, betaalbare en veilige voorziening die voor eenieder toegankelijk is. Nadat de gevolgen van de Wedb duidelijk werden, bleek met name het doel van betaalbaarheid op Bonaire voor een groot deel van de huishoudens met een laag inkomen, vooral bij een en tweepersoonshuishoudens, niet gehaald. Hoewel van jaar tot jaar rond 84% van de kostendekkende vaste gebruikstarieven voor drinkwater door subsidie wordt gedekt, is dat nog steeds onvoldoende om drinkwater voor de lagere inkomens betaalbaar te maken. De variabele gebruikstarieven zijn door de eis van kostendekkendheid dermate hoog, en de inkomens van de helft van de huishoudens dermate laag¹), dat betaalbaarheid van drinkwater voor grote groepen op Bonaire een onhaalbare kaart is. Dit blijft een probleem zolang de laagste inkomens onvoldoende stijgen en de kosten niet lager worden omdat beleidsmatig is gekozen voor een verbod op het subsidiëren van de variabele gebruikstarieven. Dat is het grootste probleem.

Helaas wordt dat grootste probleem niet benoemd in de stukken die bij de consultatie worden verstrekt. Het probleem waarvoor de huidige wetswijziging een oplossing zoekt, wordt in de beantwoording van de IAK vragen omschreven als "een aantal technische verbeteringen noodzakelijk zijn ter verbetering van de uitvoerbaarheid van de wet." of: "ontbrekende sturingsmogelijkheden op de tarieven" of: "tot uitkomsten leidt die in strijd zijn met wettelijke doelen."

Flexibilisering als oplossing?

Het wetsvoorstel maakt het mogelijk om, zonder een daaraan voorafgaande impactanalyse, via lagere regelgeving voor verschillende categorieën afnemers verschillende vaste gebruikstarieven vast te stellen. Wellicht is het doel hiervan om de betaalbaarheid voor enkele groepen afnemers met lagere inkomens te bevorderen. Maar de niet nader omschreven ruime bevoegdheid leidt tot onzekerheid over de mogelijk nadelige gevolgen voor andere groepen afnemers die moeten betalen voor lastenverlichting bij de bevoordeelde categorieën afnemers. Het is niet onwaarschijnlijk dat groepen afnemers maandelijks geconfronteerd gaan worden met een vele malen hoger vast gebruikstarief dan nu het geval is. Deze mogelijkheid leidt tot een sterke afname van het maatschappelijk draagvlak. Zo wordt een flexibilisering van de vaste gebruikstarieven voor drinkwater die mogelijk voor een en tweepersoonshuishoudens met lagere inkomens enigszins gunstig zal

¹) Over de armoede in Caribisch Nederland zijn veel rapporten verschenen, oa: 2012 Armoede in Caribisch Nederland, een verkenning; 2015: rapport 5 jaar verbonden, evaluatie Caribisch Nederland (commissie Spies); vanaf 2013 jaarlijkse rapporten van het College voor de Rechten van de Mens; 2019: rapporten Het maakt uit waar je wieg heeft gestaan en Oog voor Ouderen (Nationale Ombudsman)

Ten opzichte van de huidige situatie scheelt een 100% subsidie op het vast gebruikstarief per huishouden hoogstens \$7,08 per maand.

zijn, bij voorbaat in diskrediet gebracht.

Om dat te voorkomen zal tevoren duidelijk moeten worden welke de verschillende categorieën afnemers zullen zijn en moeten vooraf verschillende scenario's worden doorgerekend op de gevolgen voor alle categorieën. Alleen een voorafgaande impactanalyse kan leiden tot een doordachte keuze met vooraf berekende gevolgen die voldoende maatschappelijk draagvlak hebben.

Overigens maakt - gegeven de hoogte van het kostendekkende variabele gebruikstarief (op dit moment \$3,764 per m³, in Nederland rond €1,-) zelfs een 100% subsidie op het vaste gebruikstarief drinkwater voor lagere inkomens nog niet betaalbaar. Wij geven hieronder enkele voorbeelden ter verduidelijking.

Een 2 persoonshuishouden gebruikt maandelijks 8-9 m³ water (4,24 m³ per persoon vlg. Nibud ²⁾) Met de tarieven van 2020 kost dat bovenop het vaste gebruikstarief van \$7,08 gemiddeld \$31,77 per maand. Om het maximale effect van de voorgenomen wetwijziging in perspectief te plaatsen: het maandelijks inkomenstekort ³⁾ van een bejaard paar met uitsluitend een AOV inkomen op Bonaire is te berekenen op \$554 (\$1.922 - \$1.368). Deze structurele tariefwijziging verlaagt dat inkomenstekort met maximaal 1,28%.

Een 4 persoonshuishouden gebruikt per maand 17 m³ (en krijgt naast het vaste gebruikstarief van \$7,08 daarvoor maandelijks \$63,99 in rekening gebracht. Het maandelijks inkomen indien beide echtelieden full time werken tegen minimumloon is \$1.900 plus \$166 kinderbijslag is \$2.066. De maandelijkse kosten zijn, indien de kinderopvang volledig door de overheid gaat worden vergoed, \$2.668 ³⁾ per maand. De invloed van de lastenverlichting van \$7,08 op het maandelijkse inkomenstekort van \$602 noemen wij verwaarloosbaar.

Zolang de inkomens op Bonaire gemiddeld 35% lager zijn dan in Nederland ⁴⁾ **en** subsidie op het variabel gebruikstarief wordt uitgesloten, zijn met Nederland vergelijkbare, betaalbare én kostendekkende tarieven op dit eiland een illusie.

Het lijkt er op dat het huidige beleid om nooit de variabele gebruikstarieven te subsidiëren het blikveld van het ministerie van I&W zodanig beperkt, dat het enige beschikbare gereedschap een wijziging van tariefstructuur van de vaste gebruikstarieven lijkt te zijn. Om kostendekkende tarieven voor de lagere inkomens betaalbaar te maken is echter meer nodig.

Reeds tijdens de parlementaire behandeling van de Wedb in 2016 is ter sprake gekomen dat de mogelijkheden om inkomenspolitiek te voeren via de tarieven voor elektriciteit en drinkwater zeer beperkt zijn. De regering nam destijds het standpunt in dat voor inkomenspolitieke maatregelen andere instrumenten beschikbaar zijn, maar ruim 4 jaar na dato is hier nog steeds geen invulling aan gegeven.

²⁾ Rapport Minimum voorbeeldbegrotingen voor Bonaire Nibud 2014

³⁾ cijfers uit BIJLAGE VOORTGANGSRAPPORTAGE IJKPUNT BESTAANSZEKERHEID CARIBISCH NEDERLAND 27-06-19, tabel 5 Uitgaven per maand op Bonaire, USD Bedragen Regioplan geïndexeerd per bestedingscategorie en RCN Unit Sociale Zaken en Werkgelegenheid: SZW-Indexering+Toeslagen_NL2020.pdf

⁴⁾ Gemiddeld inkomen per huishouden Bonaire 2018 \$32.600 <https://www.cbs.nl/nl-nl/cijfers/detail/83364NED>; in Nederland is dat \$49.900 (€42.100) <https://longreads.cbs.nl/materiele-welvaart-in-nederland-2020/inkomen-van-huishoudens/>

Het is ministeries verwijtbaar dat ze er tot nog toe niet in zijn geslaagd om samen te werken teneinde inkomenspolitieke instrumenten in te zetten voor de groep waarvoor de betaalbaarheid van stroom en water door de regelgeving in het gedrang is gekomen. Het vergt de bereidheid bij ministeries om nu zo snel mogelijk de interdepartementale muren die dit in de weg staan te slechten.

De regering kan bijvoorbeeld artikel 19 van de '*Beleidsregels onderstand BES 2017*' aanpassen om het mogelijk te maken dat huishoudens met een laag inkomen een structurele bijdrage ontvangen voor de kosten van water en stroom. Als deze bijdrage rechtstreeks ten behoeve van deze huishoudens aan het distributiebedrijf wordt betaald, kan dat deze eerste levensbehoefte veel gericht betaalbaarder maken voor de groep die het echt nodig heeft. Structurele bijdragen via de onderstand zijn nu niet mogelijk omdat het ministerie van SZW het beleid van andere departementen niet doorkruist met een dergelijk generiek beleid, tenzij de andere departementen er om vragen en dit gepaard gaat met financiële compensatie door die andere departementen.

Vervallen compensatie betaalde meerlengte

Voorgesteld wordt artikel 3.15 4^e lid te schrappen "vanwege onduidelijkheid van de doorwerking ervan."

In de artikelsgewijze toelichting op dit voorstel staat: "Deze bepaling had tot doel dat afnemers de kosten onderling konden verdelen, maar werd zo uitgelegd dat het drinkwaterbedrijf werd gevraagd de afnemer te compenseren. Voorgesteld wordt derhalve om de bepaling te schrappen." Gegeven de tekst van art. 3.15 lid 4 is het onbegrijpelijk dat het ministerie suggereert dat de uitleg "dat het drinkwaterbedrijf werd gevraagd de afnemer te compenseren" reden zou zijn om het artikel te schrappen. In artikel 3.15 lid 4 staat immers letterlijk dat in een dergelijk geval: "wordt de afnemer die betaald heeft voor de bestaande aansluiting daarvoor deels gecompenseerd **door een distributeur**." Er staat niet dat het doel was dat afnemers de compensatie onderling zouden moeten regelen. In Europees Nederland is dat niet anders. In de tarieencode elektriciteit is de compensatie voor meerlengte door de distributeurs tot in detail geregeld.

Inmiddels heeft WEB in concept een aansluitbeleid gereed waarin de onduidelijkheid van de doorwerking van art. 3.15 lid 4 grotendeels wordt weggenomen. Hiermee vervalt de reden om het te schrappen.

Het concept aansluitbeleid is momenteel onderwerp van overleg met Unkobon. Het beschermen van de belangen van afnemers maakt het wenselijk om art.3.15 lid 4 te handhaven en, afhankelijk van de uitkomsten van het overleg, wellicht in een later stadium uit te breiden met onderliggende regelgeving om te komen tot oplossingen die voor alle partijen in redelijkheid aanvaardbaar zijn.

Afvalwaterheffing

Het invoeren van een zorgplicht voor het beheer van afvalwater is een goede zaak. De financiering van de kosten van deze zorgplicht doormiddel van een kostendekkende afvalwaterheffing zal echter leiden tot een nog onbekende lastenverzwaring voor huishoudens en bedrijven. Daarom zou ook hier vooraf een impactanalyse moeten worden

gemaakt waarmee deze lastenverzwaring inzichtelijk wordt gemaakt en koopkrachteffecten voor de bevolking in beeld worden gebracht. Op die manier kunnen tijdig compenserende maatregelen worden genomen om een verdere armoedeval te voorkomen. Het kwijtschelden van afvalheffingsschulden voor de allerarmsten ten laste van de toch al te krappe begroting van het Openbaar Lichaam is daarvoor een onvoldoende oplossing.

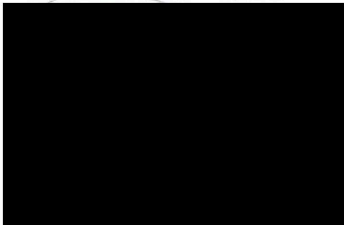
Het is in dit licht onbegrijpelijk dat in de beantwoording van de IAK vragen met betrekking tot de gevolgen voor burgers, bedrijven en overheid uitsluitend aandacht wordt gegeven aan beperkte impact op de regeldruk en niet op de waarschijnlijk aanzienlijke lastenverzwaring.

Conclusie

Wij hopen met deze reactie duidelijk te hebben gemaakt dat de voorgenomen flexibilisering van de vaste gebruikstarieven slechts een gering potentieel effect heeft op de betaalbaarheid van drinkwater. Voor grote groepen afnemers, waaronder grote huishoudens met lage inkomens, zijn de gevolgen zeer onzeker. Een voorafgaande impactanalyse zal duidelijk moeten maken of de voorgenomen flexibilisering wel of niet moet doorgaan.

Wij spreken daarnaast de wens uit dat de ambtelijke energie op de ministeries nu eindelijk besteed gaat worden aan een interdepartementaal gecoördineerde aanpak van de armoedebestrijding op Bonaire.

Saludo kordial - Met vriendelijke groet - Kind regards

Consumentenbond **Unkobon**

[Redacted] Voorzitter